Mihai Hotea
Vasile Timur Chiş
Maria Hotea

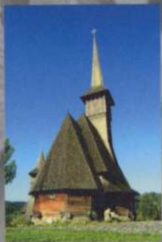
Bârsana

din Ţara Maramureşului

Presa Universitară Clujeană

Lucrare apărută cu sprijinul financiar al:

Primăriei şi Consiliului Local Bârsana

Consiliului Judeţean Maramureş

Colaboratori:
Asociaţia Centrul de Ecologie şi Turism Maramureş (CETM)

Universitatea Babeş-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

ISBN 978-606-37-0991-3

Bârsana

din Ţara Maramureşului

Comuna Bârsana este o aşezare care posedă, ca de altfel şi alte localităţi din Ţara Maramureşului, un patrimoniu cultural-istoric deosebit. Tradiţiile bune şi sănătoase ale unor alte vremuri rămân încă vii şi reuşesc să adune împreună comunitatea sătească cu ocazia diferitelor sărbători creştine, permiţând vizitatorului străin o întoarcere în timp.

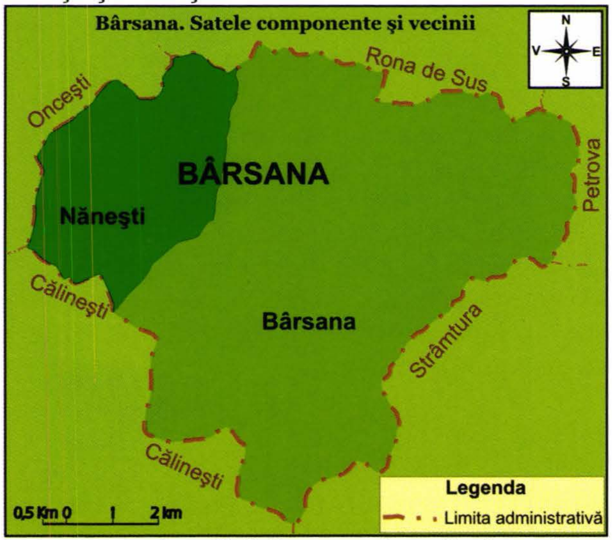
Primăria comunei Bârsana şi eu însumi sunt bucuros de apariţia acestei lucrări care prezintă în imagini, o parte din valorile acestui minunat colţ de ţară.

Primar
Petru CUDRICI

Localizare geografică

Comuna Bârsana este aşezată în partea de nord a României, în Depresiunea Maramureşului, judeţul Maramureş, pe malul drept al râului Iza, la 20 de km de municipiul Sighetu Marmaţiei.

Comuna se învecinează cu localităţile Coştiui, Rona de Sus, Petrova, Strâmtura, Slătioara, Călineşti şi Onceşti.

Vatra localităţii este situată de-a lungul drumului judeţean DJ 186.

De localitatea Bârsana aparţine şi satul Năneşti.

Suprafaţa localităţii

Suprafaţa teritoriului administrativ al comunei Bârsana este de 7314 ha, din care, după categoria de folosinţă a terenului: 5187 ha teren agricol (1193 ha teren arabil, 1290 ha păşuni, 2684 ha fâneţe, 20 ha livezi), 1868 ha păduri, 131 ha ape, 36 ha drumuri, 81 ha curţi-construcţii şi 11 ha teren neproductiv.

Scurt istoric
Localitatea Bârsana

În comuna Bârsana, urme ale locuirii umane datează încă din paleolitic, dovada constituind-o descoperirile arheologice de pe terasa râului Iza, din locul numit *„La Prisăci”*, identificate de etnograful Francisc Nistor şi aflate la Muzeul Maramureşean din Sighetu Marmaţiei (*Kacsó C., 2011*). Cercetăriile arheologice şi descoperirile întâmplătoare de pe Dealul *„Cetăţeaua”* şi din zona *„Podul Miresei”* din Bârsana, au scos la iveală un depozit de bronzuri (*bronz târziu*) şi ceramică din epoca bronzului ce aparţine de cultura Suciu de Sus (*Kacsó C., 2011*).

În data de 22 septembrie 1326 apare prima atestare scrisă despre localitatea Bârsana sub numele de *„terram Zurduky”* când printr-o diplomă, regele Ungariei, Carol Robert, întăreşte

drepturile de proprietate ale cnezului Stanislau, fiul lui Stan (*Mihalyi de Apşa, I., 1900*).

În secolul al XIV-lea este amintită o mănăstire pe Valea Slatinii, în zona *„La Părul Călugărului”*, fiind mutată în secolul al XVIII-lea în locul *„Podurile Mănăstirii”* (*Mihalyi de Apşa, I., 1900*). Aici a fost construită în anul 1993 mănăstirea de maici cu hramul *„Soborul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel”*. În perimetrul acesteia, în anul 2007, a fost identificată şi scoasă la iveală fundaţia vechii mănăstiri. În arealul localităţii, în secolul al XIV-lea, mai exista o mănăstire, cea de pe Dealul Humâna, la izvoarele Văii Hotarului. În documentele secolului al XVI-lea apare sub numele de Valea Mănăstirii, fiind atestată documentar printr-o diplomă din 21 iulie 1390 (*Mihalyi de Apşa, I., 1900*).

În anul 1664, în sat erau înregistraţi 43 de nobili, 5 iobagi şi 6 oameni înscrişi în porţi. Localitatea avea o moară (*Ardelean, Livia, 2012*).

În primul şi al doilea război mondial au participat la apărarea ţării şi locuitori din Bârsana. În cinstea celor 174 de eroi a fost ridicat un monument în centrul localităţii.

Localitatea Năneşti

În localitatea Năneşti au fost descoperite de către dr. Tiberiu Circa, topoare plate din piatră şlefuită, ce aparţin epocii neolitice, piese aflate la Muzeul Maramureşean din Sighetu Marmaţiei (*Kacsó C., 2011*)

Prima atestare scrisă despre localitatea Năneşti apare într-o diplomă din 14 mai 1360 (*Mihalyi de Apşa, I., 1900*).

Populaţia

La recensământul din anul 2011, populaţia comunei Bârsana (satele Bârsana şi Năneşti) a fost de 4474 locuitori (2234 femei şi 2240 barbaţi) din care 4326 români, iar despre 148 locuitori informaţiile nu sunt disponibile. Din punct de vedere confesional erau 3893 ortodocşi (87%), 291 greco-catolici (6,5%), 76 Martorii lui Iehova (1,7%), 59 penticostali (1,32%), 6 romano-catolici (0,13%), 5 adventişti de ziua a şaptea (0,11%), 4 fără religie (0.09%), iar despre 150 locuitori informaţile nu sunt disponibile (3,35%).

În localitate sunt 1470 gospodării şi 1734 locuinţe.

Portul popular

“Portul popular constituie un element etnografic important pentru identitatea românilor din Maramureş. În regiune, el este unitar, însă la nivel de detaliu, prezintă aspecte care permit identificarea locuitorilor după satul

de proveniență, în funcție de elementele costumației.

Încă de la început trebuie menționat faptul că multă vreme îmbrăcămintea se prezenta aproape în totalitate în alb și negru, întrucât aceste culori proveneau direct din materiale naturale, mai târziu fiind introduse și altele, obținute din plante (ierburi, plante cultivate, coajă de copaci etc.). Ulterior a fost utilizată pe scară largă culoarea roșie, aceasta fiind armonios îmbinată cu primele două, în îmbrăcămintea tradițională.

Hainele erau obținute în gospodărie, în instalații tehnice proprii sau aflate în proprietatea întregii obști, fără a fi aduse din alte părți. Aceste aspecte sunt demonstrate atât de portul popular tradițional cât și de denumirile principalelor piese componente. De exemplu, „pânzătură" înseamnă năframă și era realizată din pânză țesută, de unde îi provine și denumirea.

În general, se foloseau materii prime de origine vegetală și animală aflate la îndemâna locuitorilor: fibre de cânepă, pentru cămăși și gatii; paie și rădăcini pentru pălării; piei de animale pentru căciuli, cojoace, curele, cizme și opinci; lână pentru gube, gubițe, lecrice, cioareci, ciorapi și obiele ("obdiele"), iar podoabele erau confecționate din diferite metale, pietre de valoare etc.

Pătura bogată a populației avea posibilități multiple de cumpărare și de multe ori achiziționa materiale de peste graniță, introducând în port elemente alohtone îndepărtându-l de cel specific românesc.

După sosirea evreilor în Maramureș, în secolele XVIII-XIX, cantitatea de stofe din materiale artificiale, de import a crescut foarte mult.

Datorită conservatorismului ei, populația considera drept bizară și nespecifică, neromânească, îmbrăcămintea produsă de fabrică preferând-o pe cea pe care o producea în gospodărie.

După cel de-al doilea război mondial, influențele industrializării și ale mobilității populației și-au pus amprenta asupra îmbrăcămintei de fiecare zi, diminuându-i unitatea și autenticitatea prin apariția unor piese de îmbrăcăminte ieftine, ușor de procurat și de întreținut (salopete, blugi, costume, cămăși etc.), precum și prin renunțarea la portul pălăriei.

Din păcate, nu au fost preluate de la oraș cele mai potrivite exemple, ci s-a produs un nefericit amestec, prin intermediul navetiștilor. Inevitabil, și intelectualii satelor au renunțat cu timpul la portul popular.

Locuitorii satului respectă şi păstrează tradiţiile mai bine decât în multe alte părţi din ţară.

Portul bârsăneştilor (bărsăneştilor), ca de altfel a tuturor locuitorilor satelor din Maramureşul istoric se structurează pe următoarele categorii: portul copiilor (numiţi „coconi" sau prunci), feciorilor şi fetelor, adulţilor (a oamenilor căsătoriţi), portul bătrânilor, portul de fiecare zi, portul de sărbătoare, portul de doliu.

<u>Elementele componente ale portului bărbătesc</u>

Acestea sunt: pălăria („clopul") şi căciula („cuşma"), cămaşa („cămeşa"), puloverul („sfetărul"), „pieptarul", cojocul, „gatile" şi „cioarecii", „gubiţa" şi „guba", cizmele, opincile şi cureaua lată.

Specifice anotimpului rece sunt: căciula („cuşma"), cămaşa („cămeşa"), puloverul („sfetărul"), „pieptarul", cojocul, „gatile" şi „cioarecii", „gubiţa" şi „guba", cizmele, opincile şi uneori cureaua lată. Unele dintre cele mai subţiri, constituie componente ale portului de vară, dar se poartă şi iarna pe sub hainele groase, fiind acoperite în parte de acestea.

<u>Portul specific femeilor</u>

Portul femeiesc este constituit din: năframă (numită, de fapt, „pânzătură") cămaşă lungă („cămeşă" şi „stan"), „sfetăr", „pieptar", cojoc, fustă „(sumnă"), „zadie", „lecric" sau „lecrec", opinci de "oargă" (din piele de bovină prelucrată special), „obiele" sau ciorapi de lână.

<u>Podoabe şi accesorii</u>

Dintre podoabe, apare struţul în „clop", la bărbaţi, iar din ce în ce mai rar, zgarda de mărgele, la fete. Ca accesorii se poartă traista de diferite mărimi.

<u>Acoperământul capului</u>

„Clopul" poate fi de „păr" şi de paie. Mărimea „clopului" la maramureşeni este medie sau mică. „Clopurile" de paie au pătruns de pe Valea Marei şi diferă ca aspect în funcţie de vârstă.

„Pânzătura" era în trecut din pânză ţesută din cânepă, bumbac sau lână, apoi s-a trecut la „harast" („fibre PNA"), „caşmir" (provenit de la caprele de Caşmir) iar în prezent este din "delin", având diferite motive şi coloraturi relativ stridente. Femeile care au depăşit 60 de ani poartă doar „pânzături" de culoare neagră, cele între 50-60 de ani poartă de asemenea „pânzături" de culori închise (maro şi negru) iar tinerelor le sunt specifice culorile deschise. La acestea se manifestă în prezent moda "retro", a baticurilor din trecut, purtate în urmă cu mai multe decenii. Acestea sunt foarte scumpe.

Îmbrăcămintea părţii superioare a corpului (bustului)

"Cămeşa" era confecţionată în trecut din cânepă, apoi din cânepă amestecată cu in. Mai târziu s-a trecut la bumbac iar în prezent se face uneori şi din mătase artificială. La cămăşile femeieşti s-a trecut de la moda în 5, 7, 9 „vârfuri" la "cămeşa cu fereşti" (dantela prezintă o serie de goluri). De asemenea, a avut loc trecerea de la cămaşa cu mâneci lungi la cea cu mâneci scurte şi cu dantelă. Cămăşile femeieşti bătrâneşti nu au dantelă. Cămăşile bărbăteşti prezintă un guler neîndoit, au un model pe piept, sunt cu "chetori" şi sunt fie largi, fie, din ultimele două decenii, strânse la mâneci. Cămăşile bătrâneşti bărbăteşti sunt cu "chetori", fără model şi cu mânecile largi.

Pieptarul este realizat din „pănură" de lână bătută în "piuă". În trecut a fost alb, dar în ultimii 30 de ani a primit culoarea albastru închis.

„Sfetărul" poate fi din lână, harast, mohair (fire obţinute de la caprele de Angora din China, Turcia, Australia) etc. şi are modele diferite, fiind croşetat cu mâna sau cu maşini speciale.

„Lecricul" era purtat în trecut de majoritatea bărbaţilor şi femeilor şi prezintă specificitatea că se obţine din „pănură" de lână „bătută în piuă". La bărbaţi este alb, la femei a fost tot alb, dar acum e vopsit în negru sau albastru foarte închis, de multe ori combinat cu verde închis . Astăzi, acest element de port se poate observa doar la femei şi la persoanele în vârstă, fiind înlocuit de „gubiţă", care este de culoare albă, păroasă şi se realizează în vâltoare. Acestea au pătruns de pe Valea Marei şi au reuşit să înlocuiască în mare parte lecricele. Gubiţele sunt purtate atât de către cei tineri cât şi de către cei vârstnici.

Îmbrăcămintea părţii inferioare a corpului

„Gatile" sunt pantaloni bărbăteşti, largi, din pânză albă ce trec puţin de genunchi.

„Cioarecii" sunt pantaloni de iarnă, croiţi din „pănură" groasă prelucrată în piuă, din lână albă.

„Sumnele" sunt din diferite materiale („tergal", „caşmir" - introdus în secolul al XIX-lea, catifea, silon), cele mai noi sunt din „travir" şi sunt cusute în pliuri. Iniţial acestea au fost din lână şi erau ţesute în carouri, asemănător „trăistilor" de azi de pe văile Izei şi Vişeului. Pe sub ele femeile poartă o prelungire a cămăşii numită „stan".

„Zadiile" erau în trecut constituite din

fâşii roşii şi negre, apoi au apărut şi alte culori (galben, albastru) şi se purtau atât în partea din faţă cât şi în cea din spate. Actualmente, s-a revenit la „zadiile" în roşu cu negru, şi se poartă mai mult în partea din faţă (adică numai „zadia" din faţă).

Încălţămintea

Opincile sunt purtate atât de către femei cât şi de către bărbaţi dar într-o pondere redusă, fiind folosite cu ocazia sărbătorilor sau diferitelor festivităţi. În costumaţia actuală, de fiecare zi, le regăsim doar la unele persoane de vârsta a treia.

„Obielele" sunt constituite din material asemănător celui care apare şi în „gubiţe" şi sunt legate cu curele. Uneori în locul acestora se folosesc ciorapii din lână tricotaţi manual şi care sunt la rândul lor legaţi cu curele" (Hotea M., Hodor, N., 2006, pag. 89-92)

Deşi influenţele vestimentaţiei moderne sunt foarte puternice iar preţul de achiziţionare a unui costum tradiţional este destul de ridicat, portul popular bărsănesc este viu şi este încă purtat cu sfinţenie, în special în zilele de sărbătoare religioasă. Considerăm că acesta va continua să dăinuie în timp datorită identificării oamenilor de aici, cu locul, cu portul şi cu tradiţiile sale. *(Hotea M., Hodor, N., 2006)*

Relieful şi alcătuirea geologică

În cadrul arealului s-au individualizat următoarele subunităţi morfostructurale: Culoarul Izei cu terasele sale, Dealurile Maramureşului din jurul localităţii şi Piemontul Văratec.

Culoarul Izei se întinde de-a lungul râului Iza, fiind constituit din depozite aluviale -nisipuri, pietrişuri (cuaternar – holocen) -, aduse de râul Iza.

Terasele şi Dealul „*Cetăţeaua*" sunt formate din depozite deluviale: nisipuri, pietrişuri, (cuaternar – holocen).

Dealurile Maramureşului sunt formate din gresii, marno-argile (Vf. Plăiuţ - 728 m, pliocen), marne, gresii, tufuri vulcanice (Bradova, miocen) şi conglomerate. Dealurile din zona Văii Vălenilor sunt formate din marne, gresii şi conglomerate (miocen), iar dealurile dinspre Piemontul Văratec sunt formate din marne, gresii tufuri (Dealul Morii – 551 m, tortonian).

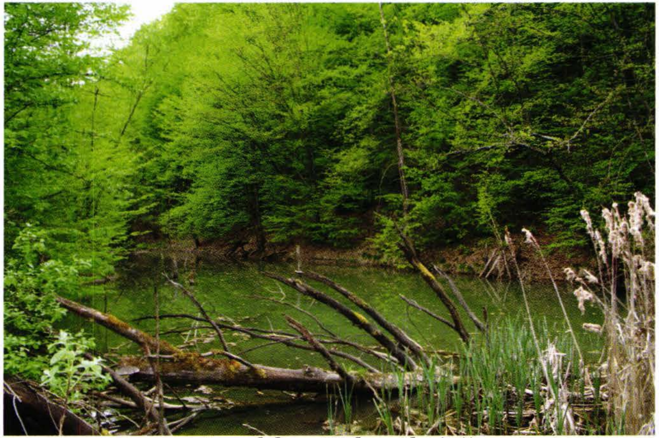
Altitudinea minimă a localităţii este de 298 m, pe malul râului Iza, iar altitudinea maximă este de 800 m, în Vârful Arborilor.

Hidrografia

Teritoriul localităţii Bârsana este străbătut de râul Iza, care colectează afluenţii de dreapta (Valea Muntelui, Valea Caselor, Valea Cerbova) şi afluenţii de stânga (Valea Slatinii,Valea Morii,

Valea Vălenilor şi Valea Hotarului).

Ca element hidrografic şi de atractivitate turistică poate fi amintit, la limita cu satul Slătioara, formarea unui lac în anul 2004, prin alunecarea unui versant care a blocat Valea Slatinii.

Lacul de pe Valea Slatinii

Tot pe această vale, a existat şi o fântână cu apă sărată hipotonă.

Vegetaţia şi flora

Vegetaţia de pe raza teritoriului administrativ al localităţii este specifică etajului colinar.

Pădurile de pe raza localităţii sunt formate din gorun (*Quercus petraea)*, fag (*Fagus sylvatica*), carpen (*Carpinus betulus*), salcâm (*Robinia pseudoacacia*), la care se adaugă pin (*Pinus sylvestris*), molid (*Picea abies*), mesteacăn (*Betula pendula*) şi anin negru (*Alnus glutinosa*), iar subarboretul este format din alun (*Corylus avellana*), păducel (*Crataegus monogyna*), măcieş (*Rosa* sp.) etc.

Flora este specifică zonelor de deal fiind întâlnite următoarele specii: brânduşă (*Crocus heuffelianus*), spânz (*Helleborus purpurascens*), popilnic iepuresc (*Hepatica nobilis*), călugărei (*Erythronium dens-canis*), floarea paştelui (*Anemone nemorosa*), ciuboţica cucului (*Primula acaulis*), Mâna Maicii Domnului (*Dactylorhiza maculata*), podbal (*Tussilago farfara*), bănuţei (*Bellis perennis*), păpădie (*Taraxacum officinale*), sor cu frate (*Melampyrum bihariense*), mierea ursului (*Pulmonaria officinalis*), nu-mă-uita (*Myosotis arvensis*), ferigă de câmp (*Pteridium aquilinum*), trifoi alb (*Trifolium repens*), trifoi roşu (*Trifolium pratense*), ghizdei (*Lotus corniculatus*), lumânărica pământului (*Gentiana asclepiadea*), coada şoricelului (*Achillea millefolium*), sunătoare (*Hypericum perforatum*), traista ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), pătlagină (*Plantago lanceolata, Pl. media*), tremurătoare (*Briza media*), garofiţă (*Dianthus carthusianorum*),

muma-pădurii (*Lathraea squamaria*), viorea (*Scilla bifolia*), calcea calului (*Caltha palustris*), breabăn (*Dentaria glandulosa*) etc.

Pe malul râului Iza, vegetaţia este formată din răchită (*Salix fragilis*) şi anin negru (*Alnus glutinosa*), iar în zona bălţilor se află stuf (*Phragmites communis*) şi papură (*Typha latifolia*).

Fauna

Mamiferele prezente pe teritoriul administrativ al localităţii sunt ariciul răsăritean (*Erinaceus concolor*), cârtiţa (*Talpa europaea*), iepurele de câmp (*Lepus europaeus*), veveriţa (*Sciurus vulgaris*), mistreţul (*Sus scrofa*), căprioara (*Capreolus capreolus*), ursul (*Ursus arctos*), lupul (*Canis lupus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), nevăstuica (*Mustela nivalis*), hermina (*Mustela erminea*) şi dihorul.

Păsările sunt reprezentate în zonă prin barză albă (*Ciconia ciconia*), raţă mare (*Anas platyrhynchos*), uliu porumbar (*Accipiter gentilis*), şorecar (*Buteo buteo*), fazan (*Phasianus colchicus*), ghionoaie verde (*Picus viridis*), ciocănitoare pestriţă mare (*Dendrocopos major*), cuc (*Cuculus canorus*), rândunică (*Hirundo rustica*), grangur (*Oriolus oriolus*), gaiţă (*Garrulus glandarius*), cioară de semănătură (*Corvus frugilegus*), cioară grivă (*Corvus corone*), corb (*Corvus cornix*), coţofană (*Pica pica*), piţigoi mare (*Parus major*), mierlă (*Turdus merula*), vrabie de casă (*Passer domesticus*), vrabie de câmp (*Passer montanus*), cinteză (*Fringilla coelebs*).

Amfibienii şi reptilele prezente în zonă sunt: salamandra (*Salamandra salamandra*), buhaiul de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), şopârla de câmp (*Lacerta agilis*), şarpele orb (*Anguis fragilis*) şi şarpele de casă (*Natrix natrix*).

Dintre speciile de peşti prezente în râul Iza amintim cleanul (*Leuciscus cephalus*), boişteanul (*Phoxinus phoxinus*), mreana (*Barbus barbus*), scobarul (*Chondrostoma nasus*), grindelul (*Orthrias barbatulus*) etc.

Zone protejate

Pe raza localităţii, râul Iza şi o parte din terasele Izei şi dealurile din jurul localităţii sunt incluse în Situl Natura 2000 *Valea Izei - Dealul Solovan* având codul *RO SCI 0264*. Suprafaţa inclusă în sit este de 1097 ha (15%) din suprafaţa administrativă a localităţii.

Turismul

Obiective turistice antropice şi naturale:

Biserica de lemn „*Intrarea Maicii Domnului în Biserică*". Patrimoniul Mondial UNESCO,

Monument istoric cu codul MM-II-m-A-04517. Biserica, cunoscută şi sub numele de *„Biserica de pe Jbâr”*, a fost construită în anul 1720 şi a fost strămutată aici în anul 1806 de pe Podurile Mănăstirii, fiind iniţial o biserică de mănăstire.

Mănăstirea Bârsana cu hramul *„Soborul Sfinţilor 12 Apostoli”*, construită în perioada 1993-1995. Complexul monahal, de o remarcabilă autenticitate maramureşeană ocupă un loc aparte în geografia spirituală a Maramureşului şi a României.

Muzeul de icoane şi carte veche *„Episcopul Gavril de Bârsana”*, Mănăstirea Bârsana. Episcopul Gavril Ştefanca de Bârsana este ultimul episcop ortodox cunoscut cu nume din Maramureş care a rezidat la Mănăstirea Bârsana la 1739 (*Păcurariu, M., 2006*).

Situl arheologic - fundaţia vechii mănăstiri, Mănăstirea Bârsana.

Biserica de piatră *„Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”*, construită între anii 1878-1881. Catapeteasma s-a făcut în anul 1912 de pictorul Ioan Schmidt . Biserică Ortodoxă Română.

Bisericuţa din lemn de pe Bradova, construită în anul 1990. Biserica Ortodoxă Română.

Biserica Greco-Catolică cu hramul *„Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel”*, construită în 1992.

Capela *„Chiliuţă”* (1931) şi Biserica de lemn Greco-Catolică *„Schimbarea la Faţa”* de pe Valea Caselor (2004)

Casa *„Muzeul Şcolar”*, a fost construită în prima jumătate a secolului XVIII. Aici a funcţionat şcoala confesională greco-catolică. Monument istoric cu codul MM-II-m-A-04518

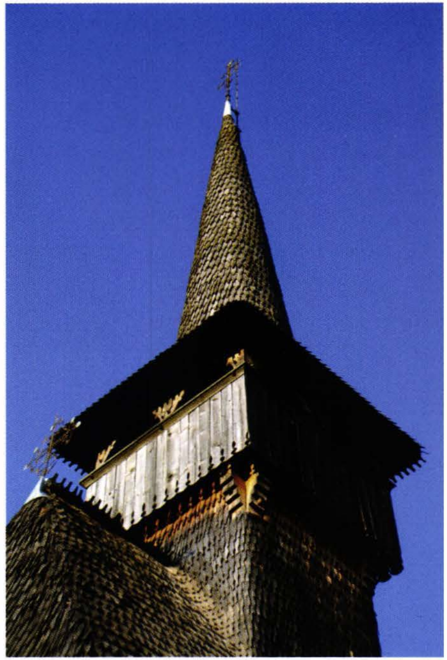
Dealul Cetăţeaua - sit arheologic. Monument istoric cu codul MM-I-s-B-04367

Muzeul sculptorului Toader Bârsan
Troiţe şi cruci
Cimitirele evreieşti din Bârsana şi Năneşti
Porţi şi case vechi din lemn
Grota „Bârlogul Urşilor” de pe Valea Caselor

Căile de acces

Drumul Judeţean DJ 186 Vadul Izei – Săcel
Drumul Judeţean DJ185 Călineşti-Bârsana-Petrova

Biserica de lemn *„Intrarea Maicii Domnului în Biserică"*

Cunoscută şi sub denumirea de "*Biserica de pe Jbâr*"

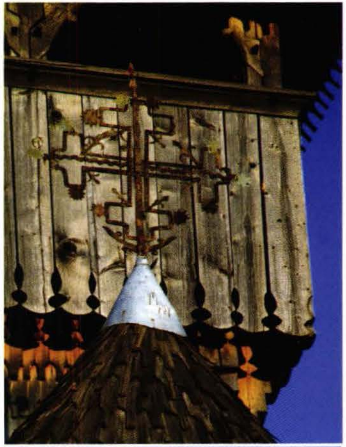
Anul edificării: 1720

Detalii: în anul 1806 a fost strămutată de pe *Podurile Mănăstirii* pe *Dealul Jbâr*

Patrimoniul Mondial UNESCO

Monument istoric: MM-II-m-A-04517

Biserica Ortodoxă Română

Biserica este construită din bârne de stejar.
Are planul dreptunghiular, pridvorul pe două niveluri şi absida altarului decroşată, de formă poligonală cu cinci laturi în retragere.
Acoperişul are streaşina dublă.
Turnul-clopotniţă are încăperea clopotelor în consolă, deschisă, cu arcade pe stâlpi şi acoperiş înalt, piramidal.

Pridvor

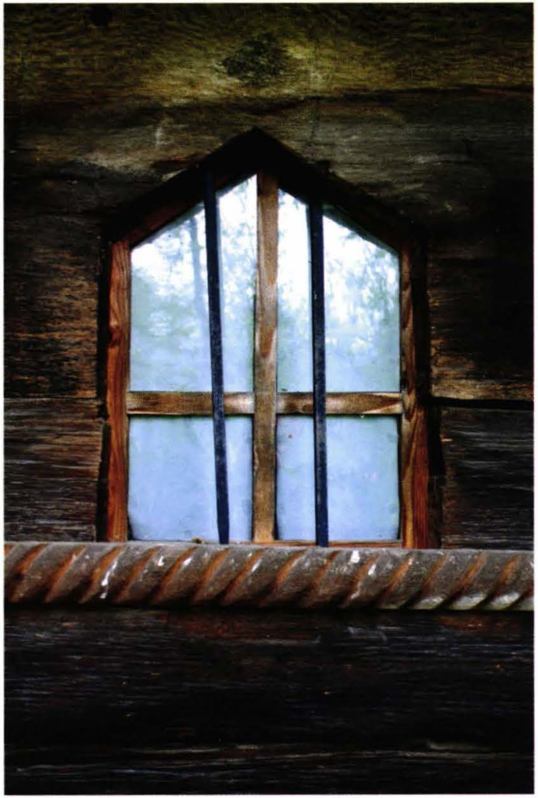

Funia răsucită (torsada) sculptată în relief

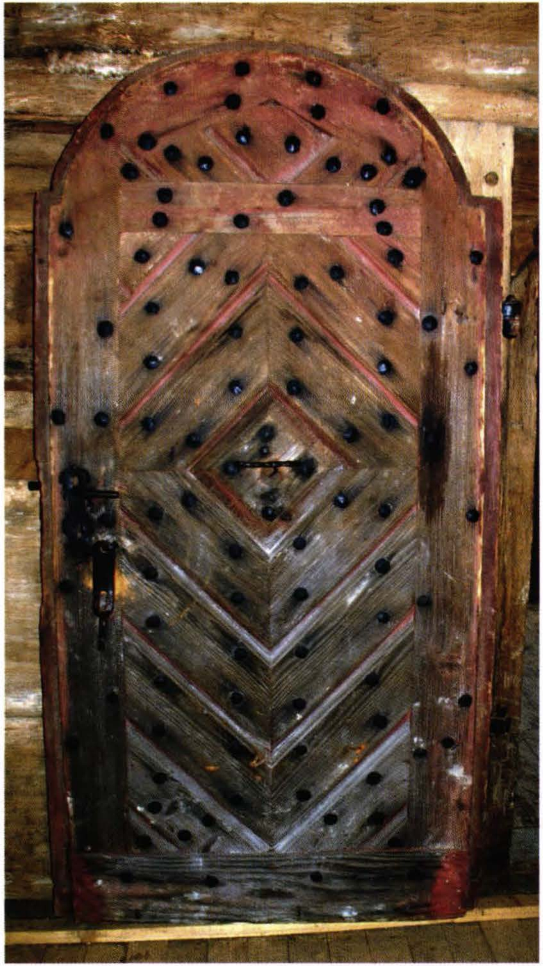

Îmbinări

Fereastră

Uşa de la intrare în biserică

Funia răsucită (torsada), combinată cu rozeta, sculptată în relief pe portalul de la intrare în biserică

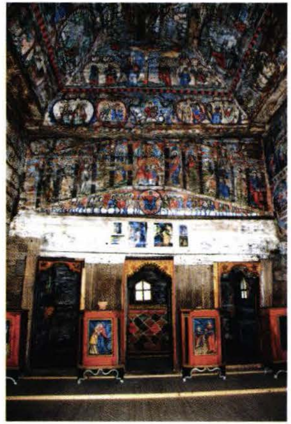

Pictură din pronaos
"Judecata de apoi" – "Cetele drepţilor"

Pictura a fost realizată în anul 1806 de zugravul
Toader Hodor din Vişeu de Mijloc,Maramureş
Pictura este de factură barocă.

Răstignirea la care asistă Maica Domnului, Apostolul Ioan şi Profeţii
Maica Domnului cu Pruncul în braţe, între Profeţi
Isus încadrat de Apostoli şi de cei doisprezece Prooroci
"*Duminica tuturor sfinţilor*", cu Isus în centru, binecuvântând cu ambele mâini

Pictură din naos - tâmplă

Pictură din naos

Înălţarea Sfântului Ilie - Înger trâmbiţând
Ioan Evanghelistul - Soborul Arhanghelilor - Matei Evanghelistul
Facerea lui Adam şi a Evei - Ispita şarpelui din rai - Alungarea din Rai - Adam şi Eva plângând la poarta raiului - Naşterea lui Cain şi Abel

Jertfa lui Cain şi a lui Abel - Uciderea lui Abel de către Cain - Fuga lui Cain departe de Faţa Domnului

Isus înaintea lui Pilat - Flagelarea - Iuda aruncă arginţii în Templu şi se spânzură - Lepădarea Sf. Petru - Isus în faţa lui Irod - Schimbarea hainelor

Duminica vameşului şi a fariseului - Fiul risipitor paşte porci - Întoarcerea fiului risipitor - Isus umblând pe mare, apropiindu-se de corabie - Cina din Emaus - Isus călătoreşte cu Luca şi Cleopa

Pictură din naos

Pictură din naos

Luca Evanghelistul - Scara lui Iacov - Înălţarea Maicii Domnului - Isus Hristos - Marcu Evanghelistul Corabia lui Noe pe Muntele Ararat - Arderea Sodomei şi a Gomorei - Dumnezeu îi porunceşte lui Avraam să-şi sacrifice fiul Issac - Isaac adus spre jertfă - Filoxenia (ospitalitatea) lui Avraam - Arhanghelul Mihail se arată lui Iosua a lui Navi - Jertfa lui Ghedeon aprinsă de un înger

Pictură din naos

Isus în Templu cu dascălii - Sfântul Gheorghe ucigând balaurul - Sfântul Dimitrie îl binecuvântează pe Nestor - Lupta lui Nestor cu Lie păgânul - Pilda bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr - Duminica vameşului şi a fariseului.

Sfântul Marele Mucenic Teodor Stratilat - Sfântul Marele Mucenic Teodor Tiron - Irodiada şi un soldat cu capul Sf. Ioan Botezătorul - Fuga în Egipt - Episod din viaţa Sf. Petru - "Când au muncit turcii pe Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava" - Înlemnirea necredinciosului care a vrut să săgeteze trupul Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava

Sf. Gheorghe ucigând balaurul

Sf. Dimitrie îl binecuvântează pe Nestor

Isus în Templu cu dascălii

Lupta lui Nestor cu Lie păgânul

Rugăciunea din Grădina Ghetsimani

Pilda bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr

Cina cea de taină

Spălarea
picioarelor
ucenicilor/
apostolilor

Sărutul lui Iuda

Isus la Ana şi Caiafa

Pictură din altar Arhanghelul Mihail salvează un copil de la înec

Pictură din altar Încoronarea Fecioarei Maria de către Sfânta Treime

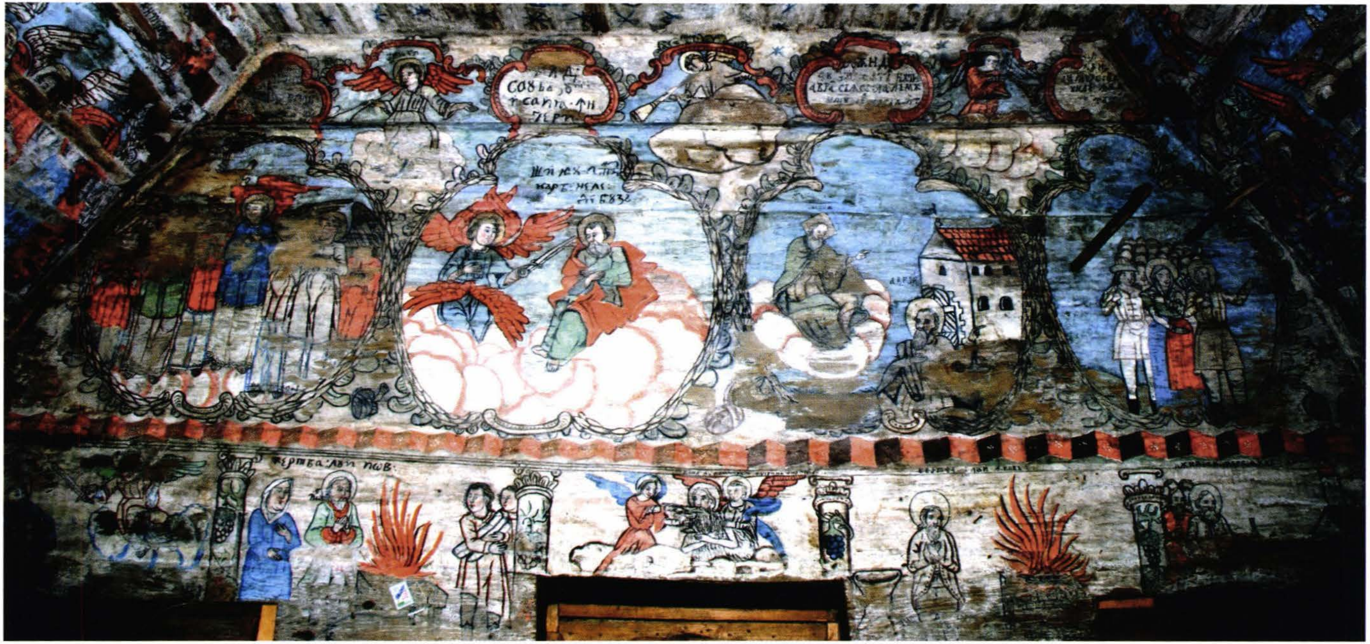
Pictură din altar

Ceata heruvimilor acoperiţi cu ochi

Ceata serafimilor „*celor cu multe aripi*"
Ceata arhanghelilor
"Ceata stăpâniilor"
Cântăreşte "cărţile şi banii"
Ilie, rugându-se, arde jertfa
Viziunea lui Ioan din Padmos
Întâia aflare a capului Sf. Ioan Botezătorul
Sf. Patriarh Climent
Sf. Patriarh Ipolit

Arhanghelul Uriil trâmbiţând - Înger trâmbiţând
Ceata îngerilor - Viziunea lui Isaia - “Când au zis Tatăl către Avraam să iasă la pământul cel făgăduit” - Avraam merge în Egipt

Căinţa lui David - Jertfa lui Iov - Sf. Onufrie împărtăşit de înger - Jertfa lui Iacov - Iacov vine cu feciorii în Egipt la Iosif

Isus - viţă de vie - Viziunea Sf. Petru din Alexandria

Zaharia vestit de înger - Sărindar („Cele 40 de slujbe ce s-au arătat omului celui beteag”) - „Cântăreşte (cărţile şi banii)”
Sfinţii Ierarhi

Sf. Serghie
Sf. Anastasie
Sf. Ioan cel Milostiv
Sf. Patriarh Sofronie

Sf. Arhidiacon Ştefan

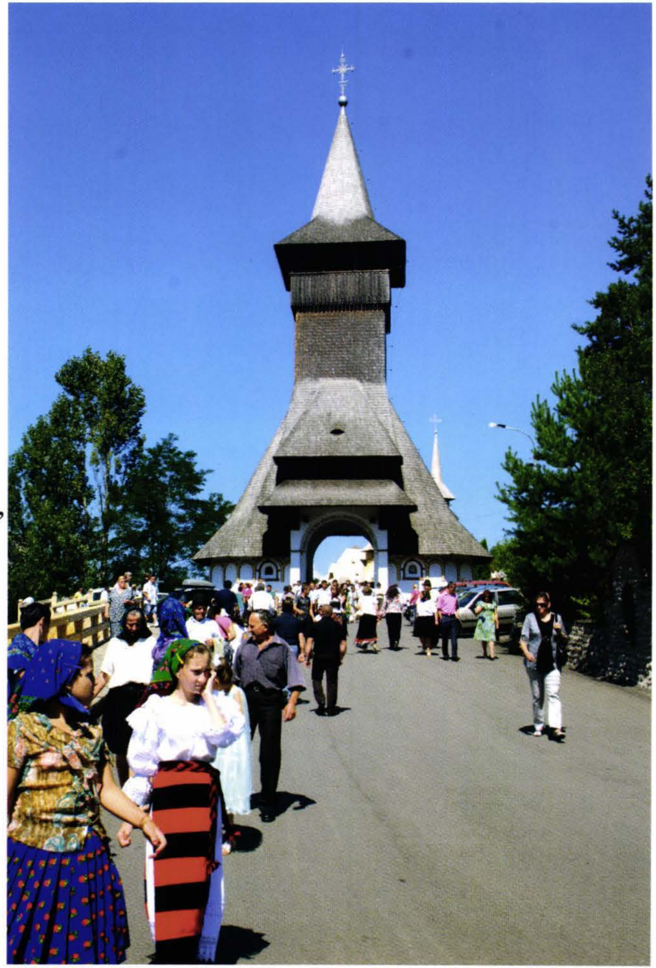

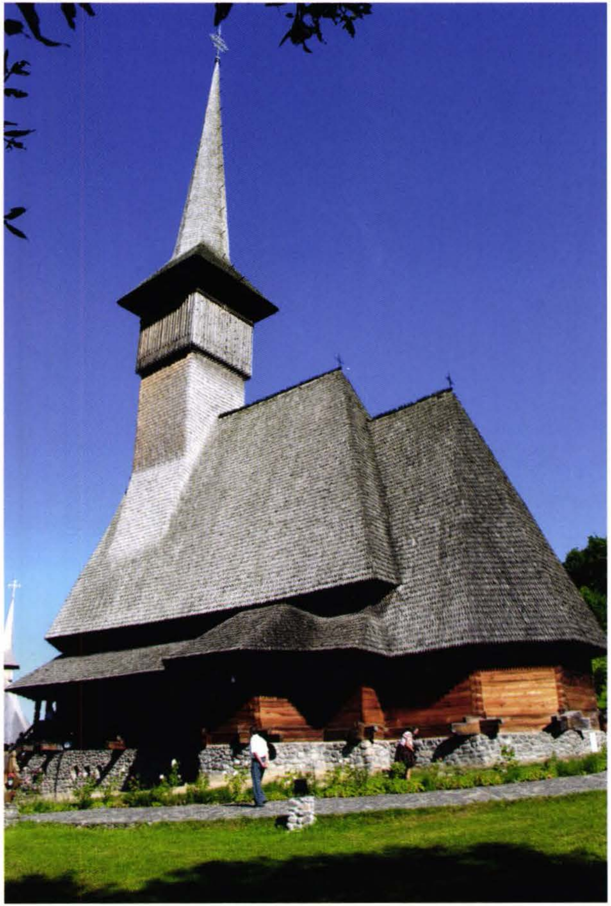

Turnul – clopotniţă

Mănăstirea Bârsana
Perioada edificării:
1993-1995
Hram: „*Soborul Sfinţilor 12 Apostoli*"

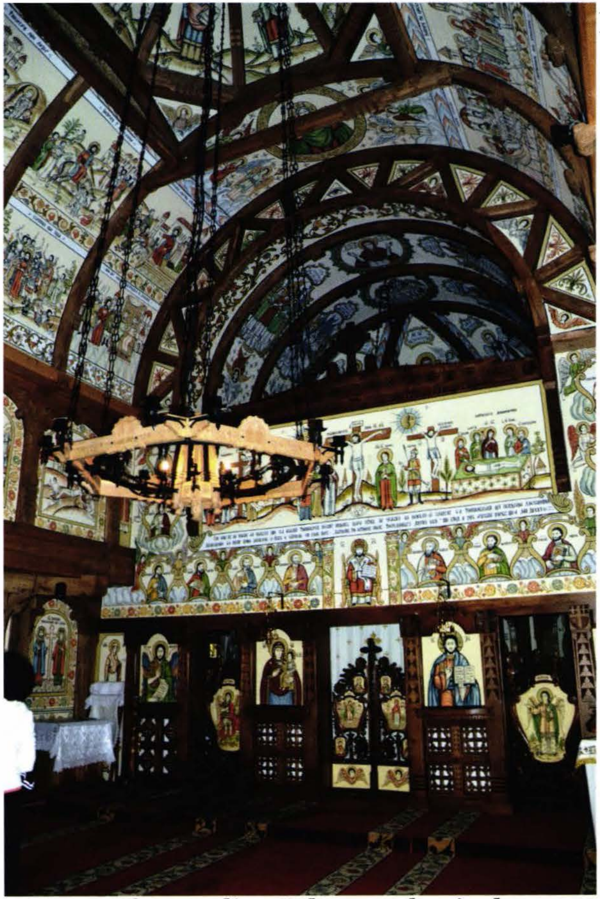

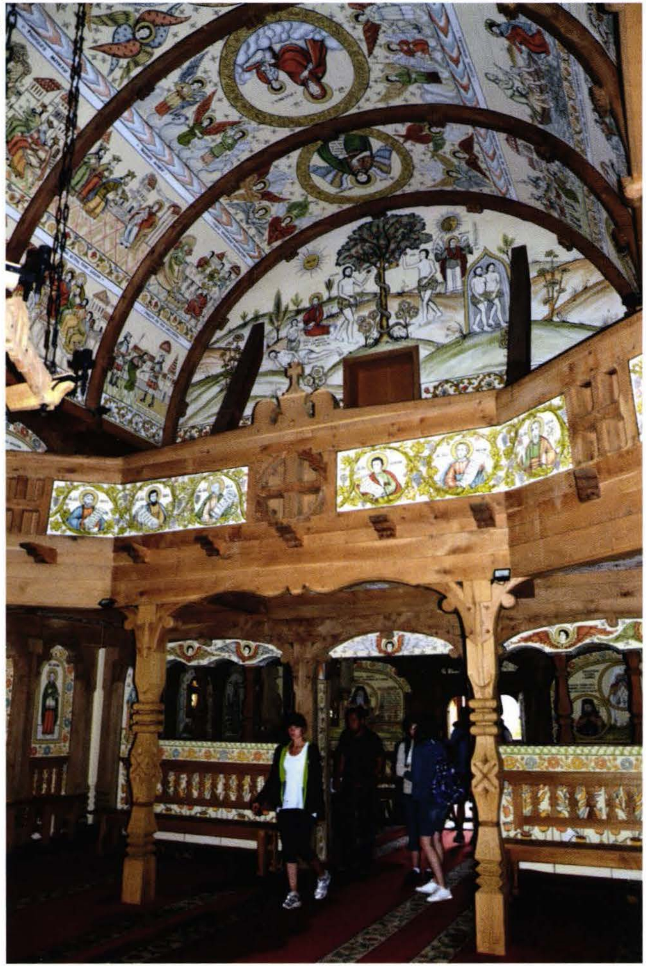
Biserica mănăstirii (22,57 m x 12,20 m, 57 m înălţime)

Demisolul Mănăstirii Bârsana
Pictura murală a fost efectuată în anul 1996 de pictorii Ioan şi Maria Botiş din Vişeu de Sus

Iconostas

Pictura a fost realizată de un colectiv de pictori conduşi de pictorul Ciocşan Octavian

Pescuirea minunată

Schimbarea la faţă

Hristos spălând picioarele ucenicilor

Cina cea de Taină

Răstignirea

Tatăl Sfânt

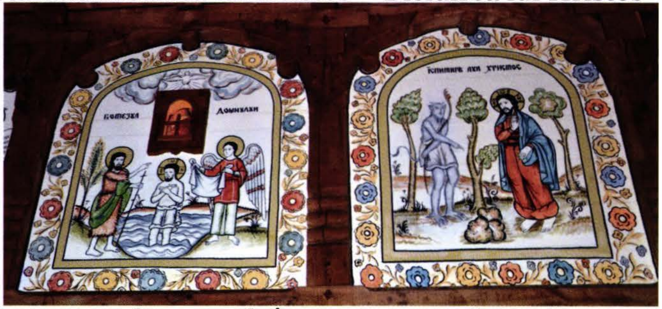
Omorârea pruncilor

Drumul Crucii Pironirea lui Isus Hristos Pilat hotărând moartea lui Hristos Biciuirea lui Hristos

Hristos prefăcând apa în vin

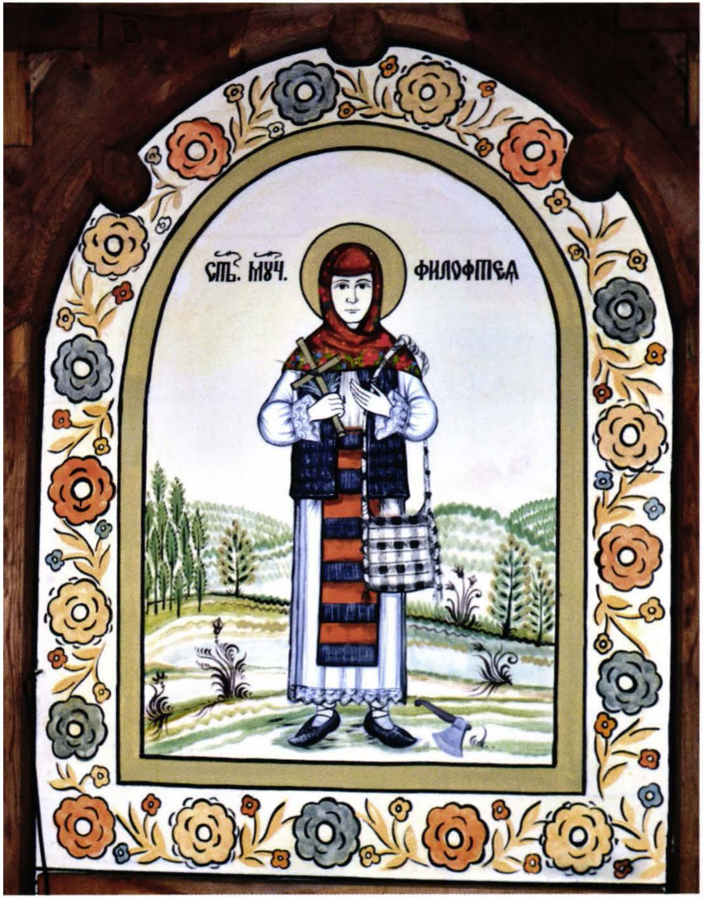
Botezul Domnului Ispita lui Hristos

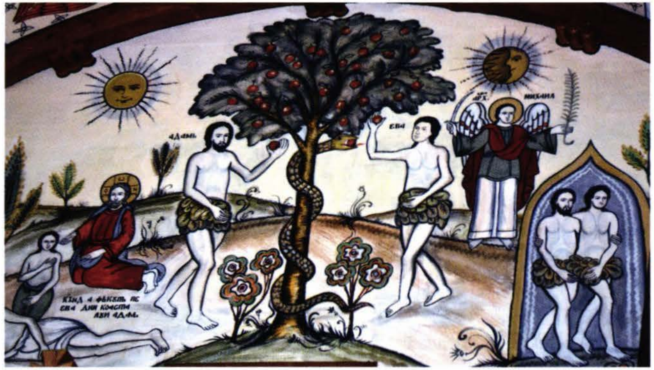
Duhul Sfânt Heruvimi şi Serafimi

Maica Domnului

Sf. Filofteia de la Curtea de Argeş

Crearea omului şi izgonirea din rai

Maica Domnului cu Pruncul

Mănăstirea Bârsana

Prăznicar

Hramul Mănăstirii Bârsana (2013)

Casa meşterilor

Stăreţia (1995-1996)

Prăznicar

Noaptea de Înviere

Noaptea de Înviere

Prăznicar

Stăreţia

Casa artistului

Muzeul de icoane şi carte veche *„Episcopul Gavril de Bârsana"* Anul edificării: 2005

Interior din muzeu - sala de carte veche bisericească

Interior din muzeu - sala de icoane vechi

Interior din muzeu - sala de icoane vechi

Chivotul din lemn al Bisericii din Patrimoniul
Mondial UNESCO, Bârsana
Autor: Toader Hodor
Anul: 1806

Interior din muzeu - Sala de etnografie

Intrarea în comuna Bârsana şi parcarea de la intrarea în mănăstire

Poartă maramureşeană de la Mănăstirea Bârsana

Sit arheologic - fundaţia vechii mănăstiri

Intrare în Complexul Monahal Bârsana

Poarta maramureşeană de la Biserica Ortodoxă *„Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”*

Biserica Ortodoxă Română - Hram: *„Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”*- Perioada edificării: 1878-1881
Catapeteasma a fost făcută în anul 1912 de pictorul Ioan Schmidt.
Pictura murală a fost realizată în anii 1972-1973 de pictorul Răileanu Andrei.

Interiorul Bisericii Ortodoxe Bârsana *„Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril"*

Pictură din interiorul Bisericii Ortodoxe Bârsana *„Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”*

Iconostasul Bisericii Ortodoxe *„Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”*

Biserica Ortodoxă Română
Valea Muntelui

Hram: „*Sfântul Ioan Valahul*"
Perioada edificării: 2003-

Bisericuţa de pe Bradova. Biserica Ortodoxă Română

Bisericuţa de pe Bradova
Anul edificării: 1990

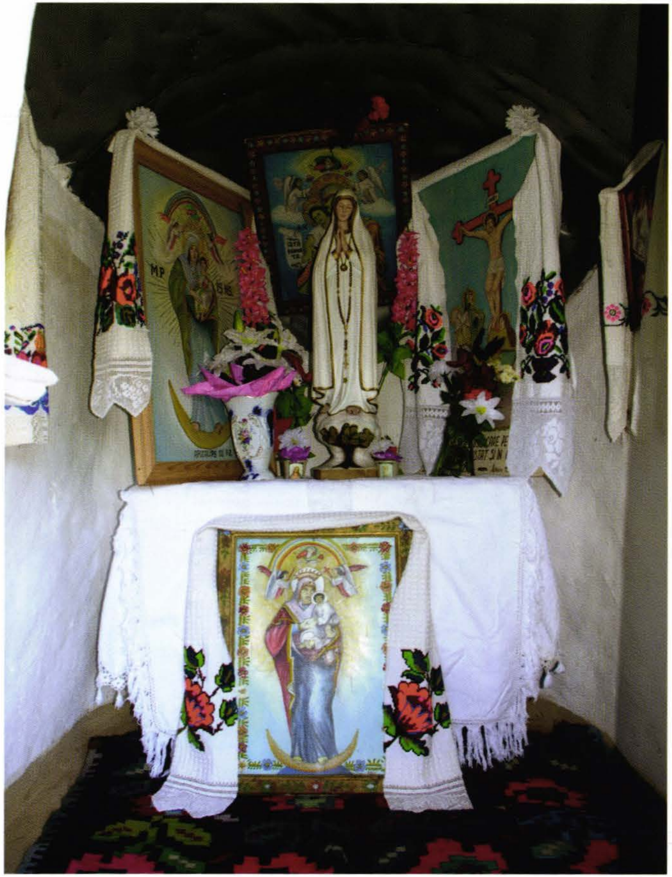

Procesiune la Bisericuţa de pe Bradova - Sărbătoarea „*Adormirea Maicii Domnului*” - 15 august

Procesiune la Bisericuţa de pe Bradova - Sărbătoarea „*Adormirea Maicii Domnului*” - 15 august

Capelă („*Chiliuţă*”)
Valea Caselor

Biserica Greco-Catolică de pe Valea Caselor
Hram: „*Schimbarea la Faţă*"

Procesiune la Biserica greco-catolică de pe Valea Caselor - Sărbătoarea "*Schimbarea la Faţă*" - 06 august

Biserica greco-catolică de pe Valea Caselor - Sărbătoarea "*Schimbarea la faţă*"

Biserica Greco-Catolică
Hram: *„Sf. Apostoli Petru şi Pavel”*
Perioada edificării: 1993-1994

Monumentul Episcopilor Greco-Catolici

Edificiul religios al Cultului Penticostal - Betel

Edificiul religios al Cultului Martorii lui Iehova

Edificiul religios al Cultului Adventist

Casa „Muzeu Şcolar”
Istoric: şcoală confesională greco-catolică

Anul edificării: prima jumătate a sec. al XVIII-lea
Monument istoric: MM-II-m-A-04518

Casa "*Muzeu Şcolar*"

Camera învăţătorului

Sala de clasă

Bustul filozofului Mircea Vulcanescu
(1904-1952)

Monumentul Eroilor din perioada 1914 - 1918, 1940-1945 şi a soldaţilor morţi în timp de pace

Monumentul Eroilor din perioada 1914 -1918, 1940-1945 şi a soldaţilor morţi în timp de pace

Cimitirul evreiesc din Bărsana

Primăria Bârsana Consiliul Local Bârsana Centrul Agricol Bârsana

Şcoala Gimnazială „*Mircea Vulcănescu*” Bârsana

Caminul Cultural Biblioteca

Şcoala Gimnazială „*Mircea Vulcănescu*” Bârsana

Dispensar medical Farmacie

Port popular

Port tradiţional

Port tradiţional

Călăreţi în port tradiţional

Animaţie "*Nuntă tradiţională*"

Joc în aer liber, pe Bradova

Zi de sărbătoare (în centrul localităţii Bârsana)

COMPLEX COM
EMANU

caffe
PERONI

BÂRSANA

Port tradiţional

Port tradiţional

Zi de sărbătoare

Sarbătoarea Paştelui

Port tradiţional

Port tradiţional

Port tradiţional

Port tradiţional

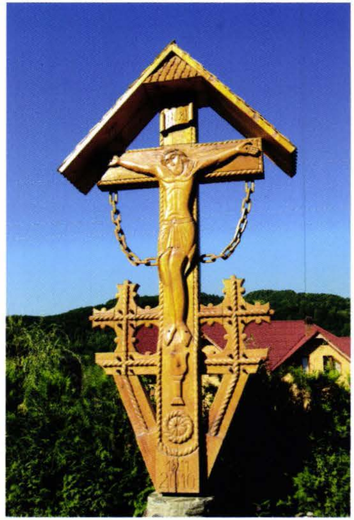

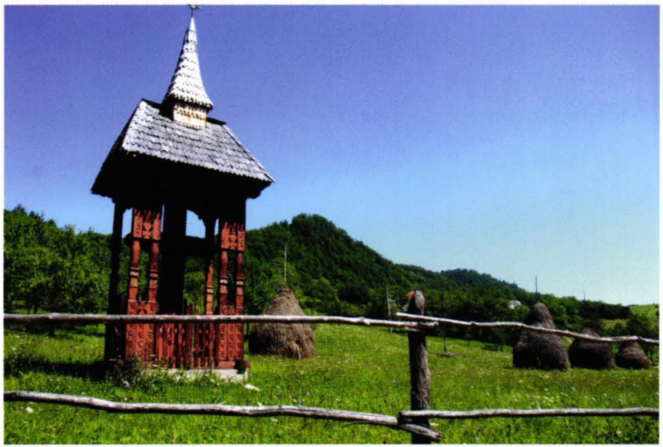

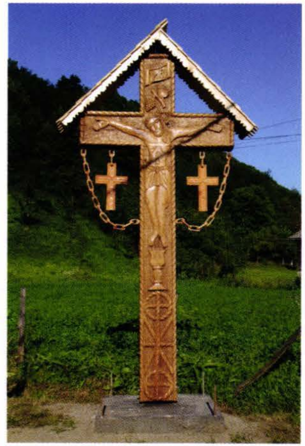
Muzeul sculptorului Toader Bârsan

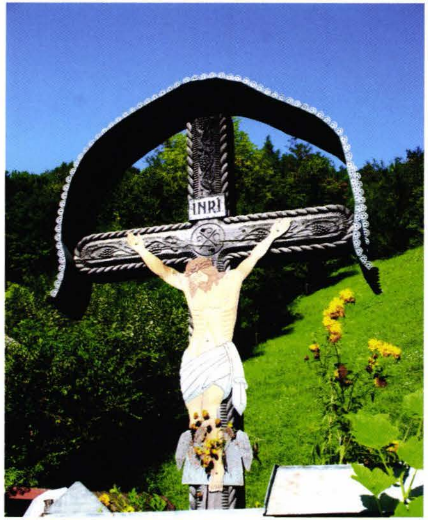
Troiţe din Bârsana
(modele noi)

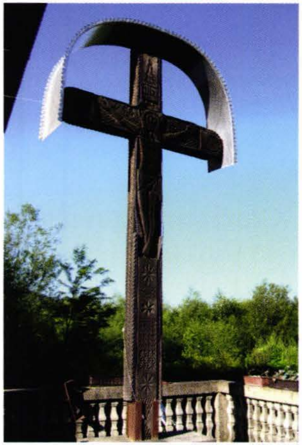

Troiţe din
Bârsana
(modele vechi)

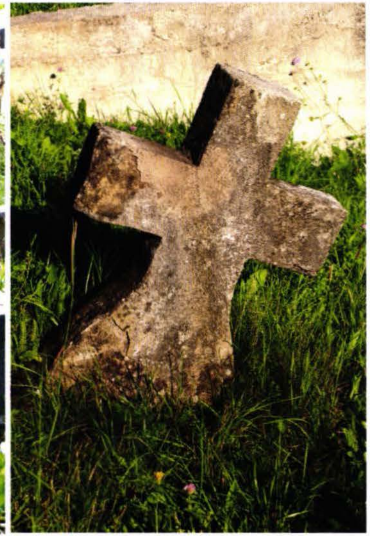

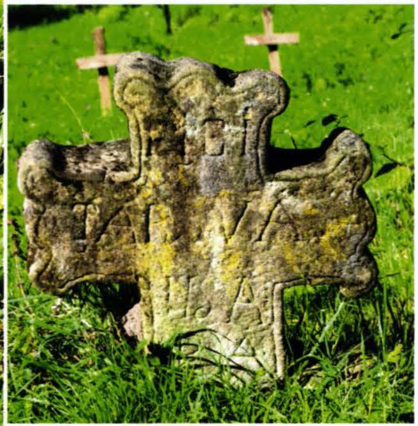

Cruci vechi din piatră
în Cimitirul Ortodox
(Bârsana centru)

Porţi maramureşene

Portă la intrarea în localitate dinspre Strâmtura

Portă la intrarea în localitate dinspre Onceşti

Portă la intrarea în cătunul de pe Valea Muntelui

Portă la biserica de pe Valea Muntelui

Cetăţeaua (cetăţuia) - sit arheologic Monument istoric: MM-I-s-B-04367
MM-I-s-B-04367. 01 aşezare - Hallstat, Cultura Gava
MM-I-s-B-04367. 02 asezare - Epoca bronzului, Cultura Suciu de Sus

Podul Miresei - sit arheologic
Monument istoric: Codul MM-I-s-B-04368
Aşezare - Epoca bronzului, Cultura Suciu de Sus

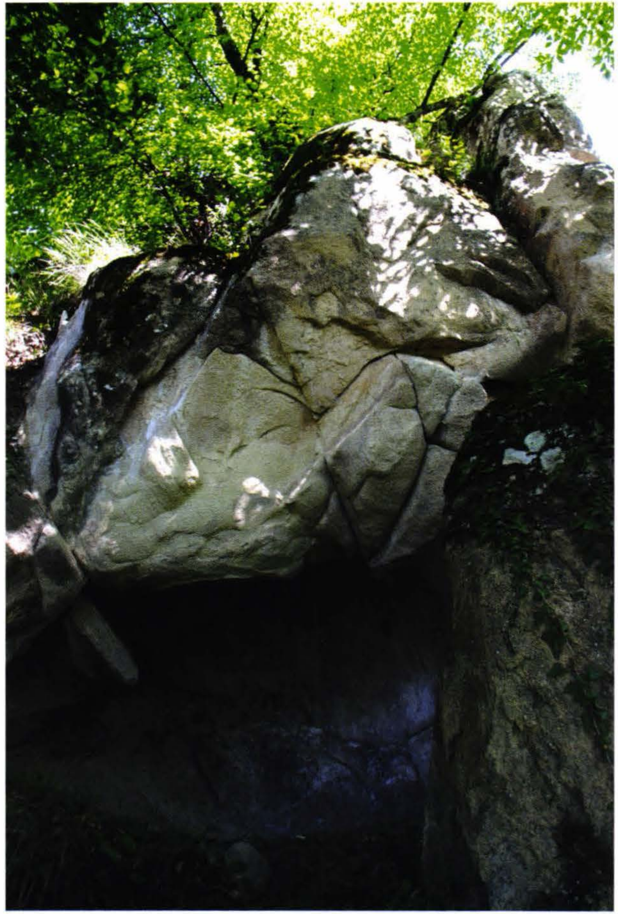
Panoramă spre localitatea Bârsana

Dealul Piatra (fostă carieră de piatră)

Valea Morii

Grota "*Bârlogul Urşilor*", "La Piatră"

Valea Caselor

Valea Caselor - Zona *La Piatră*

Peisaj agricol, pe prima terasă a Izei

Bradova

Cătunul Calăi

Bârsana (*Panoramă de pe Dealul Bradova*)

Adunatul fânului

Munca câmpului

Bârsana (Belvedere de pe Dealul Voivodca)

Bârsana (vatra localităţii)

Bruna de Maramureş

Lacul de pe Valea Slatinii

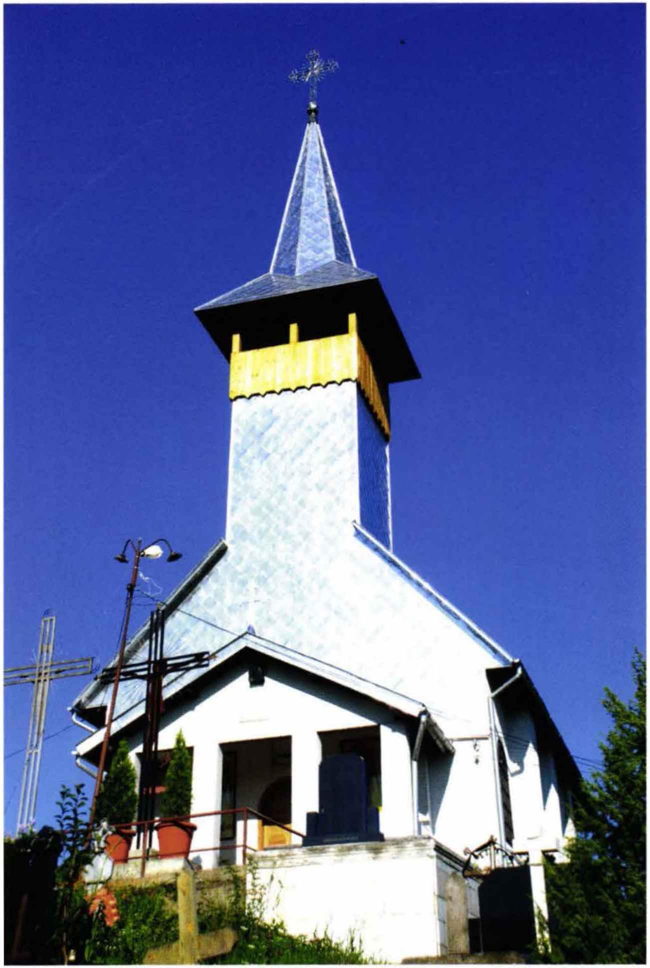

Râul Iza

Punte peste râul Iza

Pod peste râul Iza (spre cătunul Valea Morii)

Biserica Ortodoxă Română
Localitatea Năneşti
Anul edificării:1936
Hram: *„Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”*

Căminul Cultural din satul Năneşti

Năneşti (vatra localităţii), Vf. Osoiu Mare şi Vf. Săgeţii

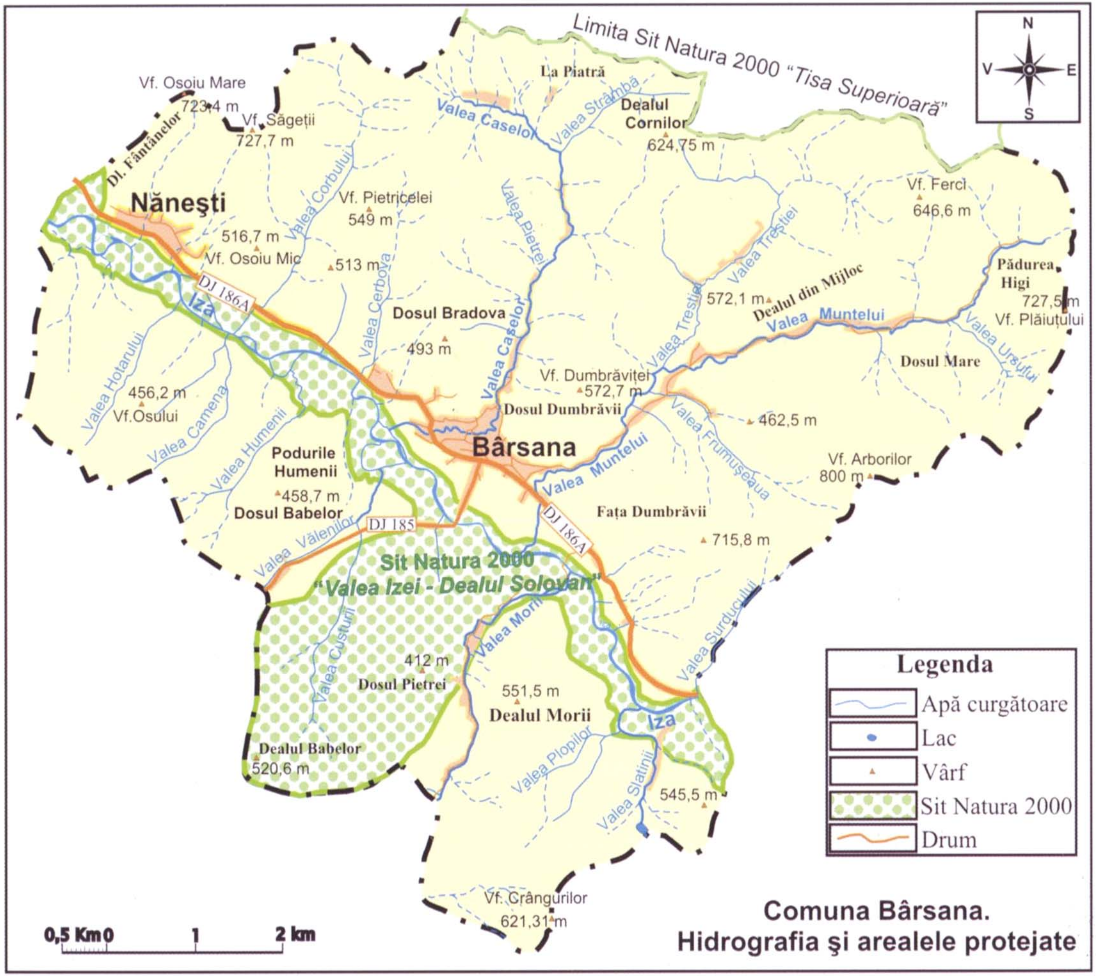

Cimitirul evreiesc din satul Nănești

Bibliografie

1. Ardelean, G., Béreş, I. (2000), *Fauna de vertebrate a Maramureşului*, Editura Dacia, Cluj Napoca.
2. Ardelean, Livia (2012), *Istoria economică şi socială a Maramureşului între 1600-1700*, Editura Ethnologica, Baia Mare.
3. Chiş V., T. (2011), *Ţara Maramureşului*, Editura Aska Grafika, Sighetu Marmaţiei.
4. Cristea, G., Dăncuş, M. (2000), *Maramureş - un muzeu viu în centrul Europei*, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti.
5. Hotea, M. (2007), *„Le français du tourisme roumain. Le tourisme rural. Le tourisme de santé"*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca.
6. Hotea, M., Hodor, N. (2006), *„Portul popular din Maramureş. Situaţia localităţii Bârsana"*, în Acta Musei Maramorosiensis, pag. 89-97, Editura Aska Grafika, Sighetu Marmaţiei.
7. Ilieş, Al. (1998), *Etnie, confesiune şi comportament electoral în Crişana şi Maramureş (Sfârşitul sec. XIX şi sec. XX). Studiu geografic*, Ed. Dacia, Cluj Napoca.
8. Ilieş, Gabriela (coord.), Ilieş, M., Hotea M. (2010) şi alţii, *„Modele ale specificităţii regionale, suport pentru strategiile de valorificare turistică a satelor tradiţionale"*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca.
9. Ilieş, Gabriela (2007), *Ţara Maramureşului. Studiu de geografie regională*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca.
10. Istvan, D., Moldovan, C., Pop, I. (2009), *Ghidul Turistic al judeţului Maramureş*, Editura Algoritm Media Press, Baia Mare.
11. Ivanciuc, T (2006), *Ghid Turistic al Ţării Maramureşului*, Editura Limes, Cluj-Napoca.
12. Kacsó, C. (2011), *Repertoriu arheologic al judeţului Maramureş*, pag. 220-223, Editura Eurotip, Baia Mare.
13. Mihalyi de Apşa, I. (1900), *Diplome maramureşene din secolul al XIV-lea şi al XV-lea*, Sighetu Marmaţiei.
14. Păcurariu, M. (2006), *Istoria Bisericii Ortodoxe Române,* Editura Trinitas, Bucureşti.
15. Pop Bratu, Anca (1982), *Picturi murale Maramureşene*, Editura Meridiane, Bucureşti.
16. Popa, R. (1997), *Ţara Maramureşului în veacul al XIV-lea*, Ed. Enciclopedică, Bucureşti.
17. www.inmi.ro/lista.html - LNMI (Lista Monumentelor Istorice)
18. www recensamantromania.ro

Comuna Bârsana. Hidrografia şi arealele protejate

ISBN: 978-606-37-0991-3